

OLM. 78 2. IV 63. a.

LOOMISE LOOMISEST

Sissejuhatus: RAT «Estonia» laval on uus lavastus — «Jumalik komöödia». Zannrilt on autorid I. Stok ja M. Tabatšnikov oma lavaloo nimetanud «kergemeelseks etendamiseks muusikaga». See on üks läbinisti maine lugu Loojast, kes enda ja oma inglite igavuse peletamiseks loob sellesinatse maailma. On tal selle suure töö juures omad töövõidud ja praagiprotsent. Viltu veab vanataadil inimese tegemisega. Üks läheb otsekohe praaki, teised kaks, Adam ja Eeva, hakkavad taevase kodukorra vastu streikima. Neile meeldib võidelda, töötada, armastada ja lapsi saada palju enam kui paradisis posunaid puhuda.

Looja nr. 1: Selle lõbusa loo lavaliseks loojaks on Sulev Nõmmik. Ja ta on oma loomisega (sedapuhku etenduse, mitte ma-

2. APR. 1963

2

ilma loomisega) üksnagi hästi toime tulnud. Etenus tõestas, et Sulev Nõmmikul on operetilavastajale vajalikku naerusoont ja fantaasialendu, vaimukust sõna- ja muusikapartituuri interpreteerimisel ja leidlikkust misantseeni seadmisel. Tal on stiili- ja žanrivaistu. Lühidalt: ta pani RAT «Estonia» lavalaudadele etenduse, mis tekitas meeldiva teatritunde, oli vaba plüüsitolmust ja naftaliinilõhnast. Seda aga pole RAT «Estonia» opereti kohta viimasel ajal saanud kuigi sageli ütelda.

Kuid ühele asjaolule tahaks siiski tähelepanu juhtida. Jääb mulje, et noor lavastaja on kogu materjali suhtunud üheksuguse aktiivsusega, püüdes anda kõikjal kõik. Ta kipub haarama teost rohkem laiuti kui sügavuti. Teda ähvardab ülelavastamise oht. Ja nii juhtub, et tähtis ja vähetähtis saavad vahetevahel üheksuguse kaalu ja etenduse üldkompositsioonis kipub kohati kaduma pinge. Est-

plaanile tõuseb divertisment, ja nii kaduski kõige muu vahele «Jumaliku komöödia» üks kõige mai-sematest mõtetest. See, et Adam ja Eva valivad ise oma raske maise elu paradiisi õndsuse asemel. Praegu kipub aga nii välja tulema, et kui ei oleks last oodata, lähedid nad vististi taevasesse õnneaeda tagasi.

Looja nr. 2. Maailma ja inimesi loovad selles loos Hugo Malmsten ja Alfred Mering. Juhus on andnud võimaluse kohtuda ainult esimesega. Hugo Malmsteni Looja on läbinisti inimlik, veel küllaltki mehejõuga vanataat. Temas on natuke kiuslikkust, natuke jonnit, hea jagu hellust ja suur hulk väarikust. Näitleja liitis kõik selle üheks tervikuks, libisemata lihtsustamisse või ülepakku-misse. Hugo Malmsten oskab mängida. Kui ta tõstab kujutletavat kivi, on tema liigutuse ja pinge rütm nii täpne, et saalis tekib hirmutunne: kui ta nüüd selle müraka endale jala peale pillab!

Inglid A, B, C, D: A —

Enno Eesmaa, B — Ants Aasma, ja Vello Merimaa, C — Harald Kard ja Heino Otto, D — Ervin Kärvet ja Endel Pärn — on igauks oma näo ja teoga, oma kindla iseloomuga. Kõik koos mõjuvad nad lustaka koondportreena, mida seob hea ansamblitunne. Tore on saada uut kinnitust sellele, et Enno Eesmaa, Heino Otto ja Endel Pärn on andekad komöödianäitlejad. Niisama tore on näha seda, kuidas lauljast Ervin Kärvetist on kasvanud näitleja Ervin Kärvet. Tahaksin aga väielda lavastajaga: kas ingel D osa teises pooles ei an-naks natuke painutada halisemiselt kirumisele, sest ega saatanaks saamine nii väga nigel ots olegi!

Adam ja Eeva ja Ulle Ulla. Kaks Adamat, Eesti NSV teeneline kunstnik Harri Vasar ja Konservatooriumi draamaklassi II kursuse üliõpilane Uno Vaik, on seni mõlemad pidanud leppima ühe ja sellesama Eevaga — Ulle Ullaga. Mõlemas kombi-

natsioonis on Adam ja Eeva oma lavatee paradisist maapeale läbi käinud nii, et publik on neist rõõmu tundnud. Leppigem tõsiasjaga, et Aadama ku-

tõestanud oma näitleja-võimeid balletikujusid luues. Ta tantsulised võimed kuuluvad meistri-klassi. Seekord veenas ta publikut, et ta meisterli-

EEVA — ULLE ULLA JA MEESTANTSURUFM. A. Alla foto

ju on mõlemal juhul heades kättes, ja pühendame sedapuhku peatahelepanu nende ühisele daamile. Eeva on hästi mängitud kuju, näitleja poolt antud lihtsalt ja rikkalt. Aga see ei ole peamine, millest tahaks rääkida Ulle Ulla mängu vaadates. Peamine on see, et Ulle Ulla näol on tegemist mitmekülse andega. Ulla on korduvalt

kult valdab sõna, on kauni häälega ja ka vokaalse interpretatsiooniga. Kõigele lisaks on tal palju lavalist sarmi ja temperamenti. Talle on palju antud. Ja seda palju ootab talt omakorda publik. Et aga näitleja saaks palju anda, selleks peab tal olema kaks platvormi: lava ja osa. Lava tal on, aga osa tuleb talle anda. Tap-

semalt — luua, olgu see siis teatrilaval või kinolinal. Kahju on säärast annet rakendada ühekülgselt.

Ja teised: Need on Esimene Naine, Dirigent ja Solist. On praktiliselt paratamatu, et igas teatri-loos on «ja teised», kes «täitsid oma ülesande korralikult». Argu nad seda ka seekord pahaks pangu, kuna avaldumisvõimalused olid tunduvalt tagasihoidlikumad kui kesksete tegelaste grupil. Ja nad tõesti täitsid oma ülesande korralikult.

Ja veel üks: Lavastusele lisas oma kaaluka osa ka Lembit Roosa lavakundus. Leidlik, ilus ja otsustarhekas.

Mahavaikitud koht: See on muusika ja tants. Nende puhul oma sõna sekka poetada ei tihka.

Lõpetuseks: «Jumaliku komöödia» lavastus laseb loota, et RAT «Estonia» operett hakkab virguma nii kaua kestnud «väikese Viini opereti» hüpnosist. Tahaks, et ta ka ise tunneks rõõmu oma arkamisest ja vahetevahel meenutaks seda, et tema on sünnitanud ikkagi pasteldes Mulk, mitte krahvina Maria.

MAIMU VALTER